

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL BIUDŽETINĖS ĮSTAIGOS LIETUVOS AUTOMOBILIŲ KELIŲ DIREKCIJOS PRIE
SUSISIEKIMO MINISTERIJOS PERTVARKYMO Į VALSTYBĖS ĮMONĘ
(TAP-19-367) (TAIS NR. 19-2489)**

2019-03-18 Nr. NV-760

Vilnius

1. Projekto rengėjas: Susisiekimo ministerija.

2. Projekto tikslas: siekiama biudžetinę įstaigą Lietuvos automobilių kelių direkciją prie Susisiekimo ministerijos pertvarkyti į valstybės įmonę Lietuvos automobilių kelių direkciją.

3. Dabartinė situacija:

- Lietuvos automobilių kelių direkcija yra įstaiga prie Susisiekimo ministerijos. Susisiekimo ministro patvirtintuose Direkcijos nuostatuose nustatyta, kad **Direkcijos paskirtis – organizuoti ir koordinuoti valstybinės reikšmės kelių atkūrimą, priežiūrą ir plėtrą.**
- **Biudžetinių įstaigų įstatyme nustatyta, kad iš valstybės biudžeto išlaikoma biudžetinė įstaiga gali būti pertvarkoma tik į valstybės įmonę, o biudžetinės įstaigos pertvarkymo procedūros gali būti pradėtos vykdyti tik turint Vyriausybės sutikimą pertvarkyti biudžetinę įstaigą.**
- **Strateginių projektų portfelio komisijos 2018 m. vasario 13 d. sprendimu** (protokolas Nr. 5, dėl projekto „Valstybės valdomų įmonių veiklos skaidrinimas ir gražos visuomenei didinimas“ plano) **pritarta siūlymui iki 2020 m. panaikinti valstybės įmonės juridinį statusą.**
- **Vyriausybės 2018 m. gegužės 16 d. nutarimu Nr. 495 patvirtintose Viešojo sektoriaus įstaigų sistemos tobulinimo gairėse numatyta, kad valstybės įmonėms, kol iki 2020 metų bus priimtas sprendimas jas pertvarkyti arba likviduoti, gali būti nustatyti tik šie veiklos tikslai: vykdyti specialiuosius įpareigojimus (gaminti valstybei reikalingą produkciją, kurios įsigyti rinkoje nėra galimybių; teikti visuomenei ar valstybei reikalingas paslaugas ar atlikti darbus, kurių įsigyti rinkoje nėra galimybių); valdyti turtą, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė; vykdyti nustatytos apimties viešojo administravimo veiklą, kuriai įgaliojimai turi būti suteikti įstatymo nustatyta tvarka; vykdyti veiklas, kurioms pagal jų paskirtį ir (ar) pobūdį Strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių įmonių ir įrenginių bei kitų nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių įstatymas priskiria ypatingą strateginę arba svarbią reikšmę nacionaliniam saugumui ir kurioms dėl esminių nacionalinio saugumo interesų apsaugos nustatomos specialios sąlygos ir reikalavimai.**

4. Projekto esmė:

- **Sutikti, kad biudžetinė įstaiga** Lietuvos automobilių kelių direkcija prie Susisiekimo ministerijos **būtų pertvarkyta į valstybės įmonę** Lietuvos automobilių kelių direkciją.
- **Nustatyti, kad:**
 - **biudžetinės įstaigos pertvarkymo tikslai** – racionaliau naudoti valstybės biudžeto lėšas, sumažinti biudžetinių įstaigų skaičių, optimizuoti ir racionaliau naudoti materialinius, finansinius ir žmogiškuosius išteklius, pritraukti investicijų šalies transporto infrastruktūrai tobulinti ir plėtoti;
 - **valstybės įmonės veiklos tikslai:**
 - organizuoti ir vykdyti valstybinės reikšmės kelių atkūrimą, priežiūrą ir plėtrą;
 - užtikrinti saugias eismo sąlygas valstybinės reikšmės keliuose;
 - užtikrinti Kelių priežiūros ir plėtros programos lėšų naudojimą;

- vykdyti funkcijas, susijusias su valstybinės reikšmės kelių valdymu ir saugumo naudojantis jais užtikrinimu, kurias paves valstybės įmonės savininko teisės ir pareigas įgyvendinanti institucija;
- teikti komercines paslaugas, susijusias su kelių būklės dangos vertinimu ir kelių naudojimu;
 - valstybės įmonės savininkės teisės ir pareigas įgyvendintų Susisiekimo ministerija.
- **valstybės įmonė ir toliau vykdytų specialiuosius valstybės įpareigojimus;**
- **vienu iš naujų įmonės veiklos tikslų būtų komerciniais pagrindais teikiamų paslaugų, susijusių su transporto infrastruktūros vystymu ir eismo dalyvių kompleksiniu aptarnavimu, teikimas.** Tai sudarytų galimybę didinti įmonės teikiamų paslaugų finansavimą ir iš komercinės veiklos gaunamų pajamų kurti ir diegti naujas paslaugas; įmonė **ateityje galėtų vis labiau išsilaikyti iš nuosavų lėšų, finansuodama savo veiklą iš gautų pajamų;**
- **būtų sukurtos galimybės kelių plėtrai ir priežiūrai naudoti ne tik valstybės biudžeto asignavimus, bet ir papildomus finansavimo išteklius** – tarptautinių finansų institucijų paskolas, obligacijas bei kitas tarptautinės finansų rinkos priemones;
- valstybės įmonė **nevykdytų kai kurių Nuostatuose nustatytų funkcijų** – dalyvauti rengiant teisės aktų projektus, organizuoti ir koordinuoti norminių teisės aktų rengimą, priimti norminius teisės aktus; nustatyti fizinių ar juridinių asmenų, pageidaujančių skirti tikslinių lėšų valstybinės reikšmės kelių juostoje esantiems kelių objektams, pasiūlymų teikimo ir vertinimo tvarką; organizuoti tikrinimą, kaip juridiniai asmenys laikosi norminių teisės aktų reikalavimų;

5. Derinimas: suderinta su Ekonomikos ir inovacijų ministerija ir Lietuvos automobilių kelių direkcija.

Finansų ministerija esminių pastabų neturi, tačiau atkreipė dėmesį, kad nepakanka informacijos, iš kurios būtų galima patikimai įvertinti, koks būtų poveikis valdžios sektoriaus finansams ir kad tai lemtų Direkcijos priskyrimas atitinkamam instituciniam sektoriui – *Susisiekimo ministerija teikime paaiškina, kad planuojama, jog pirmuosius trejus metus daugiau kaip 50 proc. įmonės veiklos sudarys specialiujų valstybės įpareigojimų vykdymas*, t. y. įmonė tęs tokią pačią veiklą ir vykdys funkcijas, kurios reglamentuotos įmonės nuostatuose. Todėl manytina, kad šiuo laikotarpiu *įmonė bus priskirta valdžios sektoriui ir vykdys visas valdžios sektoriaus subjektams privalomas fiskalinės drausmės taisykles*. Teikiant komerciniais pagrindais paslaugas, susijusias su transporto infrastruktūros vystymu ir eismo dalyvių kompleksiniu aptarnavimu, planuojama, kad įmonės *pajamos iš minėtų komercinių paslaugų nuosekliai didės ir 2022 m. viršys 50 proc. visų įmonės gaunamų pajamų*. Direkcija, pertvarkyta į valstybės įmonę, *pirmuosius trejus veiklos metus neplanuoja naujų didelių paskolų, ketinama pirmiausia plėtoti tokias komercines veiklas, kurioms vykdyti nereikės naujų išteklių*.

Vidaus reikalų ministerija neprieštarauja siūlymui pertvarkyti Direkciją į valstybės įmonę, bet siūlė peržiūrėti nutarimo projekte numatomus valstybės įmonės veiklos tikslus taip, kad jie atitiktų Vyriausybės 2018 m. gegužės 16 d. nutarimu Nr. 495 patvirtintų Viešojo sektoriaus įstaigų sistemos tobulinimo gairių nuostatas – Susisiekimo ministerija nepateikia informacijos ar atsižvelgta į šį Vidaus reikalų ministerijos pasiūlymą.

Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė išvadoje siūlo įvertinti tikslingumą klausimus dėl Direkcijos valdomo turto išspręsti šiame Projekte, o ne atskirame Vyriausybės nutarime.

6. Atitiktis Vyriausybės programai: tiesiogiai Vyriausybės programos nuostatos neįgyvendinamos.

7. Dalykinio vertinimo išvada: siūloma teikti svarstyti tarpinstituciniame pasitarime.

